మామిడి తోపులో కోర్కెలు

(కథానిక)

సుందరమ్మ నడుస్తున్నప్పుడు అడుగు జాగ్రత్తగా వేస్తుంది; భద్రంగా వేస్తుంది; నడక అలవాటులేని సుందరమ్మ, యిరవై రెండేండ్ల సుందరమ్మ. ఊరిపొలిమేరనుండి అప్పుడే నాలుగుమైళ్లు నడిచింది. అదైనా ఒక తీరైన రోడ్డూ అదీ అయితే కొంత నయం. ఎత్తుపల్లాల పుంతవెంబడి, రెండు బ్రహ్మజెముడు కట్టవల మధ్య మూడుమైళ్లు నడిచాక, అక్కడనుండి కాస్త అడివి అన్నది ఆరంభమై, వింత వింత పక్షుల కూతలతో, గుండెలు గతుక్కుమంటూ నడుచుకుపోవడం అంటే, అది సుందరమ్మలాంటి మనుషులు సామాన్యంగా చేసే పనికాదు. కాని సుందరమ్మ నడుస్తోంది, ఏదో సివం ఎత్తిన మనిషివలె; అవతల ఏదో ఒక బ్రహ్మాండమైన పని, బ్రతుకు చాలించేముందు విధిగా చెయ్యవలసిన ఆఖరుపనికోసం హడావిడిగా వెళ్లే మనిషి వలె.

అలిసిపోయింది సుందరమ్మ; ధనుర్మాసం చలి. అయినా ఆమెశరీరం చెమటపట్టింది; ముంగురులు తడిసి నుదిటికి అంటుకుపోయాయి. ఇంతలో పుంత ఆఖరయింది. బీడుమొదలయింది. కాలిదారి ప్రక్కనే ఓ పెద్దగుట్ట—నల్ల సేనాపరాళ్ల గుట్ట, ఉంది. సుందరమ్మ కాస్త సేదతీర్చుకుందామని గుట్టమీద చతికిలపడింది.

అప్పటికప్పుడే బాగా సాయంత్రం అయింది. సీతాకాలం ఎండపొడలు చెట్లకొమ్మలమీద చివరని ప్రతిఫలిస్తున్నా, నేలమీద చీకట్లు చిక్కబడుతున్నాయి. రివ్వున చలిగాలి వేస్తోంది. గడ్డగాలి. ఆలోచిస్తోంది సుందరమ్మ. ఆరోజు ఉదయంనుండీ జరిగిన విషయాలన్నీ ఒక్కసారి కళ్లముందు మెదిలాయి. క్రిందటివారం అత్తగారూ, మరిదీ కనక ఆడపడుచు యింటికి వెళ్లకపోతే, తను ధైర్యంచేసి యిలావచ్చెయ్యగలిగేదా? అంత కలతచెందిన మనస్సుతోనూ ఒక్కసారి తనలో తను నవ్వుకుంది. ఉత్తిమాట. అదో అర్థంలేని భయం కాని, తను ఒకసారి ఒక నిశ్చయానికివచ్చి, ఏదైనా ఒకపని చెయ్యడానికి సంకల్పించుకున్నప్పుడు హరిబ్రహ్మాదులయినా తనని మళ్లించలేరు. అత్తగారనగా ఎంత? భర్త యిష్టాన్నే తను లెక్కచెయ్యలేదు. "సుందరీ; ఎవరైనా వింటే నవ్వుతారు. సరిగ్గా అర్థం చేసుకోరు. అయినా నీకన్నా కనీసం ఎనిమిదేళ్లు పెద్దవాణ్ణి. నేను చెప్పుతున్నాను. నువ్వు భ్రాంతిలో పడ్డావు." అన్నాడు. భ్రాంతి; అవును, భర్త చెప్పిన అర్థంలో కాదుగాని, ఒకరకంగా తను భ్రాంతే పడ్డది. మొదట ఆయన మాటలు నమ్మింది. నిజం అనుకుంది. ఆయనేదో ఆకాశమంత ఎత్తుగా, గొప్పగా, ఏదో వీరుడివలె కనబడ్డాడు. ఇప్పుడో? కేవలం నూనె మిఠాయి సరుకని రుజువయిపోయింది. అలా రుజువవడానికి రెండేళ్లు పట్టింది. అదిగో; దూరాన రైలుకూత గాబోలు వినిపించినట్లయింది సుందరమ్మకి. ఎన్నాళ్లయింది, తను రైలుబండి ఎక్కి; అయినా అది రైలుకూతేనా? ఈ దిక్కుమాలిన మన్యం అడివిలో నిశ్శబ్దం మరీ భయంకరంగా ఉంటుందేమో, శబ్దాలు మనం నిజంగా విన్నామో లేక ఊహించుకున్నామో తెలియదు. అది రైలుకూతేనా? ఎంతబాగుంటుంది రైలుకూత! ఏమిటో, తను బతికున్న మనుషులతో సంబంధం ఒదులుకుని అప్పుడే రెండేళ్లయింది.

రెండేళ్లక్రితం , సుందరి పట్నవాసంపిల్ల. అసలు సుందరి పుట్టుకే ఒక పెద్ద ఊరు ఆసుపత్రిలో. భర్త అనేవాడు: ఫ్యాక్టరీలో తయారయే వస్తువులాగ ఎరగని మొగాల పరాయివాళ్లమధ్య ఆసుపత్రిలో పుట్టడంకంటె,

గోరాశాస్త్రి

ఆత్మీయుల మధ్య పుట్టడం మంచిదని. అనాగరికపు పల్లెటూళ్లలో పుట్టడంకంటె, ఫ్యాక్టరీలానున్నా, అన్ని సదుపాయాలూ ఉన్న ఆసుపత్రిలో పుట్టడమే నయమని తనువాదించేది. అప్పట్లో అవన్నీ సరదాగా, కొత్తవలపు దంపతుల హాస్యాలవలె! గడిచిపోయాయి. చిన్నతనంలోనే సుందరికి తల్లిదండ్రులు మరణించారు. తరవాత అన్నగారు పెంచాడు. తనకి జ్ఞానం వచ్చిన దగ్గరనుండీ పట్నవాసాలలోనే పెరిగింది. ఎక్కడావాళ్లు పాతుకోని మధ్యతరగతి కుటుంబానికి చెందినవాళ్లూ, తాతల హయాములోనే పల్లెటూళ్లు విడిచి పట్నాలకి వలసవెళ్లినవాళ్లూ-అవడంచేత సుందరి కుటుంబం ఒక రకంగా స్వదేశంలోనే, కాందిశీకులని చెప్పాలి. సుందరికి 'నా' అన్న ఊరులేదు. అనయ్య ఏయే ఊళ్లలో ఉద్యోగంచేస్తూంటే. ఆవూళ్లన్నీ తిరిగేది. అలా అలా పెరిగి హైస్కూలు చదువు ముగించి కాలేజీలో చేరింది. ఇంటర్‌మీడియట్ చదువుతూండగానే వెంకటేశ్వర్లుతో పరిచయం అవడం, అన్నకి ఎదురు తిరిగి పెళ్లిచేసుకోవడం జరిగింది. అన్నయ్యకు ఆ పెళ్లి సుతరాం ఇష్టంలేదు. వెంకటేశ్వర్లు అదో వింతరకం జంతువని అన్న ఉద్దేశం. ఈరెండు కుటుంబాలకీ ఎక్కడా పోలికలేదు. వెంకటేశ్వర్లు వంశంవాళ్లు తరతరాలనుండి ఒక గ్రామానికే చెందినవాళ్లు. అది మన్యం ప్రాంతం. మెట్టభూములు. వర్షాధార పొలాలు. రెండుమూడేళ్లు వరసగా ఒక్క గింజకూడా పండదు మొక్కజొన్న మినహాయిస్తే. చుట్టుపక్కల ప్రాంతాల్లో కోయలు పోడు వ్యవసాయంచేసి అపరాలు పండిస్తారు. అంతకుమించి అక్కడ యింకేం దొరకదు. అయితేనేం! వెంకటేశ్వర్లుది విచిత్రమైన మనస్తత్వం: తనది కుగ్రామమైనా, సర్కారువారి దృష్టిలో మన్యం ప్రాంతానికి అది కూడలి స్థలం కనక, ఆ గ్రామంలో ఒక ఆసుపత్రీ, ఒక హైస్కూలూ, పెట్టారు. వెంకటేశ్వర్లు అందులోనే చదువుకున్నాడు. అదయినా ఏదో అపస్మారదశలో చదివేవాడు గాని, దానిమీద పెద్ద దృష్టి ఉండేకాదు. అయినా ఎందుకో సర్కారువారు అతనికి స్కాలరు షిప్పు యిచ్చారు, కాలేజీ చదువుకి. అది తెలిసిననాడు వెంకటేశ్వర్లుకి ఒచ్చిన నవ్వు యింతా అంతా కాదు. వద్దని నిరాకరించాడు. అయితే హెడ్మాస్టరు పిలిపించి కోప్పడ్డాడు. "అసలే మనం అన్నివిధాలా వెనకబడి ఉన్నాం. మనవాళ్లకి పెద్ద చదువులూ, ఉద్యోగాలూ లేవు. మన్ని ఆదరించేవాళ్లు కూడా లేరు. ఎన్నాళ్లు యిలా యీ గొడ్డుభూముల్ని దున్నుకుంటూ, తరతరాలుగా ఎదుగూ బొదుగూ లేకుండా జీవిస్తావు? నాన్న కూడా పోయాడాయె; ఏదో అయాచితంగా వచ్చిన యీ అవకాశాన్ని ఎందుకు ఒదులుకుంటావు? పోయి చదువుకో!" అన్నాడు హెడ్మాస్టరు. వెంకటేశ్వర్లుకి నవ్వొచ్చింది. తనకి లేని యీ ఆశాంతి యీ హెడ్మాస్టరుకి దేనికి? లోకంలో యిలాగే కొందరికి అనవసరంగా జాలి లభిస్తూవుంది. అయినా పోనీ, నుంచిపోయిందేముందిలే, పోయి చదువుకుందాం అనుకుని, చివరకి ఒప్పుకొని పట్నంచేరి కాలేజీలో ప్రవేశించాడు.

నాలుగేళ్ళు కాలేజీలో చదివిన తర్వాత వెంకటేశ్వర్లు ఒక రకంగా మారాడు గాని, యింకోరకంగా కృతనిశ్చయుడైనాడు. అప్పుడే సుందరితో పరిచయం కలిగింది. మొదటి ఎండాకాలం సెలవులకి స్వగ్రామం పోతూ సుందరిని అడిగాడు, ఆమె ఎక్కడికి వెళ్ళుతుందని. "నేను ఎక్కడికి వెళతాను? పల్లెటూళ్ళంటే నాకు భయం గదా? అయినా వెళ్ళడానికి మాకు ఏదీ స్వగ్రామమయినా లేదు. సెంటు భూమి లేదు. గజం యిల్లు లేదు. అంచేత ఆ బాధ్యతలూ లేవు. హాయిగా పట్నంలోనే ఉంటాను" అంది అప్పుడే యీ కొత్తరకం మనుషుల్ని వెంకటేశ్వర్లు గుర్తుపట్టాడు. తనకీ, సుందరికీ వ్యత్యాసం! సుందరికి అన్ని ఊళ్ళూ ఒక్కటే. అన్నీ అన్నయ్యచేత ఉద్యోగం చేయించి, అన్నయ్యకి జీతం యిచ్చే ఊళ్ళు. కొన్ని పెద్దవీ, కొన్ని మరీ పెద్దవీ. అంతే వాటిల్లో తేడా. తనకి అలాకాదు తన ఊరు ఒక్కటే తనది. తాత ముత్తాతలంతా ఆ గ్రామంలో, ఆ యింట్లో పెరిగారు. ఆ యింట్లోనే చనిపోయారు. ఆ యిల్లు, యింటి చుట్టూరా ఉన్న మామిడితోట, యిరుగు

పొరుగువాళ్ళు, యిదంతా కలిపి ఒక సంపూర్ణమైన బొమ్మ. తమ కుటుంబం సుఖదుఃఖాలన్నీ ఆ యింట్లోనే గడిచాయి. ఆ మామిడి చెట్లు తమ ఆనందానికీ, విచారానికీ, సాక్షులుగా ఉన్నాయి. అలాగే ఊర్లో ఉన్న తక్కిన కుటుంబాలు. తన ఊర్లో తను ఒక నిండుమనిషి. ఫలానా వెంకటేశ్వర్లు ఫలానావారబ్బాయి. వెంకటేశ్వర్లుకి జ్వరం వస్తే, ఊరంతా తెలుస్తుంది. ఊరంతా విచారిస్తారు. మహాపట్నంలో అలా కాదు. తనకి జ్వరంవస్తే ఓసారి డాక్టరుగారివద్దకు వెళ్ళాడు. కన్సల్టేషను ఫీజు అయిదు రూపాయలన్నాడు డాక్టరు. ఈ డాక్టరు చాలా గొప్పవాడే కావచ్చు, ఘనమైన వైద్యుడే కావచ్చు; ఎంతో తెలిసినవాడు కావచ్చు. కాని డాక్టరు ఒక్కటి నేర్చుకోలేదు——మనిషి బాధను మనిషిగా పోల్చుకునే శక్తి. అది తన గ్రామంలోని సూరయ్యగారికే బాగా తెలుసు. సూరయ్యగారికి పెద్ద వైద్యం రాకపోవచ్చు. కాని, మనిషి. తన గ్రామంలో అంతా కలిసి ఒక స్వరూపం. బాధపడుతున్న వారికి సూరయ్య అభిమానంతో, తనవాడన్న బుద్ధితో వైద్యం చేస్తాడు. అంతా సూరయ్యకి సహాయం చేస్తారు——అతను బతకడానికి. తన ప్రజలకి డబ్బు అవసరం ఉంది. కాని, అంతకంటే మనిషి అవసరాలకి ఎక్కువ గౌరవం ఉంది.

కాలేజీలో వెంకటేశ్వర్లుని చూస్తే, ఎందుకో సుందరికి అప్రయత్నంగా అభిమానం కలిగింది. తక్కినవాళ్ళలో లేనిదేదో అతనిలో ఉంది. తక్కినవాళ్లు మాటాడితే మామూలుగానే ఉండేది ఇతడు మాటాడితే సంపూర్ణమైన మనిషి మాటాడుతున్నట్లుండేది. సహజంగా, నిర్భయంగా ఉండేవాడు. తెచ్చిపెట్టుకున్న నాజూకులేమీ లేవు. అటువంటి అనాది మానవుణ్ణిచూసి సుందరి ఆశ్చర్యపడింది. సుందరిని చూసి, ఈమెలో ఇంకా మానవత్వం పూర్తిగా పోలేదని వెంకటేశ్వర్లు గ్రహించాడు. అంతకంటే అతన్ని ఎక్కువగా చలింపచేసింది సుందరి నిస్సహాయత. ఈ పిల్లకి ఎక్కడా చుట్టుకుండుకు నా అన్నచోటు లేదు. వేళ్లు లేని క్రోటన్ మొక్క. ఆడది ఆవిధంగా అయిపోవడం అతనికి జాలివేసింది. ఈమెకి ఒక యిల్లూ, ఒక సంసారం, ప్రేమించేందుకు ఒక సంప్రదాయం—యిద్దామని అభిప్రాయపడ్డాడు. సుందరికూడా ఆవిధంగానే సరదాపడింది. అద్దెకొంపలు, కొనుక్కున్నపాలు, సంబంధం లేని యిరుగుపొరుగువాళ్లు-వెంకటేశ్వర్లు చెప్పినాక అదంతా చప్పగా, కృత్రిమంగా కనబడింది. అందుకే వెంకటేశ్వర్లునే పెళ్లి చేసుకొని అతడి గ్రామం వచ్చేసింది. మొట్టమొదట వాళ్లు ఊరిలో అడుగుపెట్టగానే ప్రతిమనిషీ కాక, ప్రతిచెట్టూ, ప్రతిపుట్టా, అతన్ని పలకరిస్తూంటే ఆమె ఎంతో సంబరపడింది. ఆచిన్న యిల్లు, చుట్టూరా మామిడితోట. అత్తగారు, మరిది, పెరట్లో గేదెలు, మేకలు-తాను చిన్న రాజ్యానికి రాణీ అని మురిసిపోయింది.

మొదటి రోజుల్లో రాత్రిళ్ళు మామిడి తోటలో మంచు తెరల్లో తిరుగుతూ వెంకటేశ్వర్లు అనేవాడు: "మన భూములంత మంచివి కావు. ఏమంత పండవు. మన మామిడితోట కూడా ఎందుకో కాపు మానేసింది. అయితేనేం? యివి మనవి. మన రక్తంలో రక్తం. వీటిని లాలించి, మచ్చిక చేసుకుని, ఆదరించు" అనేవాడు. నిజమే అనుకుంది సుందరి. ఇవన్నీ మనవి. పాలేరు ఎండాకాలంలో మల్లెపువ్వులు తెచ్చి, "దొరసానిగారూ, యివి తొలిమల్లెలు, మీకోసం తెచ్చాను" అనేవాడు. పట్నంలో జీవితమంతా అనామకంగా గడిపిన తనకి యిక్కడ ఒక మనిషిగా జరిగే పరిగణన చూస్తే ఆమెకి కొన్ని రాత్రిళ్ళు ఆనందంతో నిద్రపట్టలేదు, పక్కనే అలిసి నిద్రపోయే వెంకటేశ్వర్లు వేపు కన్నీళ్ళతో, ప్రేమతో చూసేది.

క్రమంగా సుందరి కట్టుకున్న స్వప్నం చెదిరి పోవడం ప్రారంభించింది. భర్త ఎప్పుడూ ఏదో పనిమీద తోటలోనో, పొలాలమీదనో ఉండేవాడు. పాలేరువలె పనిచేసి, అలిసిపోయి యింటికొచ్చేవాడు. తనకా యింటి చాకిరీ మొదట్లో కొత్తగా, తమాషాగా వున్నా కొన్నాళ్ళకి విసుగ్గా, అందహీనంగా తోచింది. ఆ గేదె కింద అంత చాకిరీ చేసేకంటే, హాయిగా పట్నంలోవలె, పాలు కొనుక్కోడం నయం అనిపించేది. క్రమంగా ఆమె రక్తం, పట్నవాసం-

అలవాట్లు ఆమెకి ఎదురు తిరిగి, యిక అక్కడ ఉండడం దుర్భరం అనుకుంది. ఒకనాడు రాత్రి భర్తతో అంది: "ఇంక యీ పల్లెటూరు జీవితం నేను గడపలేను" అని.

"పల్లెటూరూ, పట్నవాసం అని ఏమిటి? ఎక్కడికి వెళ్ళినా మనంమనని మోసుకు వెళ్ళక తప్పదుగా? అసలు సమస్య అంతర్యంలోనిది. పల్లెటూరు ఏం చేసింది?" అన్నాడు భర్త.

మధ్యాహ్నం మామిడి తోటలో కూర్చుని, పట్నం గురించి కలలు కనేది - అక్కడి నాగరికమైన జీవితం, పుస్తకాలు, సినీమాలు, రాజకీయాలు, మహాప్రపంచపు వడి, వేగమూ అంతా అక్కడే ఉంటే - యిక్కడ యీ ప్రపంచం చివర, యీ మన్యం మామిడి తోపులో, పిగిలి పిట్టల కూతలు వింటూ తను కాలం గడప వలసిందేనా?

నాలుగు నెలలనుండీ పోట్లాట ఎక్కువ చేసింది భర్తతో "ఇక్కడెవరున్నారు మనకి? మీ చెల్లెలికి పెళ్ళి చేసేశారాయె. అత్తగారు మనతోనే ఉండొచ్చు. ఎందుకీ దిక్కుమాలిన పల్లెటూళ్ళో! యీ పొలాలు పండవు, ఈ తోట పూచదు. ఈ గేదెలు పాలియ్యవు. దేనికిక్కడ మనం? హాయిగా పట్నంపోదాం రండి" అంది.

చివరకి భార్యా భర్తలు మాటలు మానేసే స్థితికి వచ్చారు. "నేను నిన్ను ప్రేమిస్తున్నాను సుందరీ! కాని, నేను ఒక్క గొడుగునో, చెంబునో అనుకోకు, ఎక్కడికి వెడితే అక్కడికి తీసుకు పోవడానికి. నేను యీ మట్టికి చెందినవాణ్ణి. పరమేష్ఠినుండి నా తరందాకా, మా వాళ్ళు యీ గడ్డ మీదనే పెరిగారు. నేనూ అంతే. నా తండ్రి తాతలు రక్తం ఓడ్చి దున్నిన పొలాలు యివాళ పండలేదని అమ్మేయమంటావా? రేపు నీకు సంతానం కలుగబోదని నిన్ను వదిలేస్తానా? అలాగే యిదీ అనుకో. నేను యివన్నీ వదులుకొని రావడం యుద్ధంలోంచి పారిపోయి రావడం వంటిది. నేను మూర్ఖుణ్ణనీ, పాతకాలం వాణ్ణనీ అనుకుంటావా? అయివుండొచ్చు కాని, మానవజీవితం కూడా చాలా పాతది సుందరీ! సూర్యోదయాస్తమయాలు, జనన మరణాలు, రాగద్వేషాలు అన్నీ పాతవే." అనేవాడు.

చివరకి సుందరమ్మ నిశ్చయం చేసుకుంది. తాను చెప్పకుండా పట్నం వెళ్ళిపోవాలి. ఇక యీ పల్లెటూరులో బతకడం దుర్భరం. బతికి ఉండీ చచ్చినట్లు జమ అనుకుంది. ఆచలికాలం మధ్యాహ్నం, మనస్సు విరక్తిచేసుకుని, బయలుదేరింది. "బండీ పూయిస్తే ఎందుకంటాడు బండివాడు. ఈ పల్లెటూళ్లో ఎవరికీ తెలియకండా ఏ చిన్నపనీ చెయ్యలేం! ఎంత జైలు బ్రతుకు!" అనుకుంది. "రైల్వే స్టేషను ఊరికి ఏడు మైళ్ళ దూరం ఉంది. ఫరవాలేదు. నడిచెయ్యగలను. భర్త పొలంనుండి యిల్లు చేరుకునే లోపుగా నేను నడిచి, రైల్వే స్టేషనుకువెళ్ళి రైలు ఎక్కెయ్యగలను." అలాగే బయలుదేరింది సుందరమ్మ. రెండేళ్లతరువాత మళ్ళీ రైలు ఎక్కబోతున్నది. భర్త తనకంటె తన ఊరినే ఎక్కువ ప్రేమిస్తాడు. ప్రేమించనీ. తనని తనగా ప్రేమించే వాళ్ళు ఎక్కడా లేరు. ఇక ఆ భాగ్యానికి మామూలుసుఖాలు, సరదాలూ ఒదులుకోవడం దేనికి? అలా ఆలోచిస్తూ, రాళ్ళగుట్టమీద అలసట తీర్చుకుంటోంది సుందరమ్మ. చీకట్లు చిక్కబడుతున్నాయి.

* * *

సుందరమ్మకి తెలివి వచ్చేసరికి పక్కన వెంకటేశ్వర్లు ఉన్నాడు. ధారాపాతంగా వాన పడుతోంది. ఉరుములు, మెరుపులు. హడిలిపోయి కెవ్వున కేకసివేంది: వెంకటేశ్వర్లు ఆమెను దగ్గరగా తీసుకుని, "భయంలేదు సుందరీ!" అన్నాడు. భర్త ఆ పరిస్థితిలో తన దగ్గిర ఉన్నందుకు సంతోషమూ, తాను దొరకి పోయానన్న భయం, బయట ప్రకృతి—ఇవన్నీ ఆమెలో చిత్రమైన అనుభూతిని రేకెత్తించాయి. "భయంలేదు సుందరీ! పద, యీ కోటు కప్పుకో! ఇలా ఒంటరిగా వచ్చేశావేం!" అన్నాడు. సుందరి మరీ భయపడింది. మళ్ళీ అన్నాడు భర్త. "నేనూ ఆలోచించాను సుందరీ! నీకు సుఖంలేని యీ వూరులో నిన్ను ఒంటరిగా ఉంచడం నాదే తప్పు. నీ సంతోషమే నా సంతోషం. పద! కొన్నాళ్ళపాటు పట్నం పోదాం!" అన్నాడు. వాన ధారాపాతంగా పడుతోంది. వాన! రెండేళ్ల తర్వాత వాన! సుందరికి ఆ క్షణంలో ఏదో ఆధ్యాత్మిక

మైన మార్పు కలిగింది. ఈ మారుభూమిలో వాన. భర్త తన కోరిక, యీ క్షణంలో అర్థం చేసుకొన్నాడు. ఆమె ఆలోచనలో ఏవో మెరుపులు మెరిశాయి, నిజం. ఎక్కడికెళ్లినా మనని మనమే మోసుకెళ్ళడం. మనిషిని వలెనే భూమిని కూడా లాలించి ప్రేమించాలి. అంతే కాని, భయపడి పారిపోకూడదు. భూమిని విడిచి పారిపోయాం కనకనే మనకిన్ని తిప్పలు! తన భర్త ఎంత గొప్పవాడు! అనుకుంది. తనని ఎంతగా ప్రేమిస్తున్నాడు అనుకుంది. తన స్థానం యిక్కడే. ఈ చిన్న సామ్రాజ్యానికి రాణీ. అక్కడే ఉండిపోవడానికి నిశ్చయించుకుంది.

దూరాన, ఎవరో ఆ జడివానలో దీపాలు పట్టుకువస్తున్నారు. "ఎవరు వాళ్లు?" అంది సుందరి. "ఊరిలో వాళ్లు. మనం యింటికి చేరక పోతే వెతకడానికి వస్తున్నారు!" అన్నాడు భర్త. నీరసంగా సుందరమ్మ అంది—"నన్ను మన్నించండి! మిమ్మల్ని గాని, యీ భూమిని గాని. అర్థం చేసుకోలేకపోయాను. మనం మన గడ్డమీదే ఉందాం. ఇక్కడే మన జీవితం! నేనంతా గ్రహించాను. ఏమీ తెలియనిదాన్ని, మిమ్మల్నే నమ్ముకున్నదాన్ని, నన్ను మన్నించండి, యీ చిన్న తప్పుకి" అంది. వెంకటేశ్వర్లు అన్నాడు—"పోనీ, పట్నంలో కొన్ని నెలలుఉండి వచ్చేద్దాం! నీ సరదా కూడా తీరుతుంది."

"వద్దు, వద్దు! మీ వారసుడు ఆ మురికి పట్నాల్లో జన్మించడం నా కిష్టంలేదు" అంది సుందరమ్మ.

వెంకటేశ్వర్లు ఉలిక్కిపడ్డాడు! "నిజమే!" అన్నాడు.

"నిజమే. అన్ని కోర్కెలూ ఫలిస్తున్నాయి. చూశారా! ఈవాన చూడండి. మన పొలాలు కూడా ఫలిస్తాయి" అంది.

అంత చీకట్లోనూ వెంకటేశ్వర్లు కళ్లు మెరిసిపోవడం ఆమె చూడగలిగింది. "సుందరీ; నీతో ఎక్కడికి రమ్మన్నా వస్తాను!" అన్నాడు.

"ఇంటికి పదండి, పోదాం. చూడండీ, కొస్త చేయూతనివ్వండి, ఒట్టిదాన్ని కూడా కాను." అంది.

"సుందరీ, నాన్న బతికివుంటే నిన్ను చూసి ఎంత సంతోషించి ఉండేవాడో!" అన్నాడు.

"ఆయన యిప్పుడు మాత్రం—చూడడం లేదనా? ఏకథా అంతంకాదు. కథలోంచి యింకో కథ జనిస్తుంది. అంతే." అంది సుందరమ్మ.

అంతవానలోనూ, వాళ్లు జంటపావురాల్లా ఎగిరి యింటికొచ్చేశారు. ఆ రాత్రి మామిడి తోపులో సుందరమ్మ కోర్కెలు తలుచుకంటే, వెంకటేశ్వర్లు ప్రతిసారీ ఆనందంతో పులకరించేవాడు.

(ఆలిండియా రేడియో సౌజన్యంతో)

శాంతి దూత

ఆ వూళ్ళోని అన్ని వీథుల్లోకీ మా వీథి ఏ విధంగానూ తీసిపోదు. గ్రానైట్‌తో కప్పబడిన రస్తా, రస్తాకిరువైపుల సౌష్ఠవంగా చౌకచెట్ల వరుసలు, గాలికి అవి కదలడంవల్ల కలిగే హోరుశబ్దం యివన్నీ మామూలుగా యితర వీథులకు మల్లేనే ఉంటుంది. వసంత ఋతువు సమయం కాబట్టి అక్కడక్కడా రస్తా పగుళ్ళ సందుల్లోనుండి పచ్చని గడ్డి మొలచి పైకి చూస్తూంటుంది. ఇవి కన్నులపండువగా చూచేవాళ్ళకి ఆనందం కలిగిస్తుంది.

మావీథి చాలవరకు ప్రశాంత వాతావరణం కలిగివుంటుంది. అట్టే గడబిడ లేదు. ట్రాములు, బస్సులు, బండ్లు, పీటివల్ల రొద లేదు. మావీథి నివాసులకి తెలిసినవి రెండువిధాల ధ్వనులు మాత్రమే. అవీ నిర్ణీత కాలాల్లో. సాధారణంగా తెల్లవారుఝాములో ప్రపంచం నిద్రనుండి

మూలం.: విక్టర్ బరూక్

అనుసరణ: కాలజ్ఞానం సుబ్బారావు